

Ülésnap	Napirend	Felszólaló
2004. március 24. (Naplószám: 135.)	Az Állami Számvevőszékről szóló 1989. évi XXXVIII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat általános vitája (T/9133)	Dr. Kovács Árpád elnök (hozzászólás)

DR. KOVÁCS ÁRPÁD, az Állami Számvevőszék elnökének a hozzászólása

„Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Országgyűlés! Az Országgyűlés 1989 őszén fogadta el a többször módosított, ma is hatályos törvényt az Állami Számvevőszékről. A hatályos jogrendből akkor még hiányoztak az olyan, ma már alapvető jelentőségű jogszabályok, mint az önkormányzati törvény, az államháztartási törvény, a számviteli törvény, a közbeszerzési törvény, a privatizációs törvény vagy éppen a Nemzeti Bankról szóló törvény. Azóta a társadalmi és gazdasági berendezkedésben akkor megindult folyamatok jelentősen átalakították a tulajdonosi szerkezetet, a nemzetgazdaság belső struktúráját és a munkamegosztást, hogy csak a legfontosabbakat említsem. Átformálódott a hazai pénzügyi rendszer, az államháztartás és persze nem utolsósorban a pénzügyi ellenőrzés rendszere, melynek részeként kialakult és az európai igényekhez igazodóan kifejlődött a számvevőszéki ellenőrzés is.

A többször módosított számvevőszéki törvény kétségkívül időtállóan bizonyult, hiszen a folyamatosan változó társadalmi és gazdasági környezet, az újabb és újabb kihívások körülményei között jogszabályi oldalról - megfelelően beágyazódva a folyamatosan korszerűsödő jogrendszerbe - biztosította az Állami Számvevőszék működőképességét, a törvényi kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges feltételeket. Erről tanúskodnak a Számvevőszék éves munkájának értékelése kapcsán elfogadott országgyűlési határozatok is, amelyek a feladatok teljesítésének elismerésén túl iránymutatást és ösztönzést is adtak a számvevőszéki ellenőrzés európai igényeknek megfelelő fejlesztéséhez. Nemcsak ezért szeretném kifejezni köszönetünket a tisztelt Országgyűlésnek, hanem azért is, mert e határozatok útján következetesen hozzájárult maga az Országgyűlés, hogy a Számve

vőszék feladatait nyugodt körülmények között, megfelelő feltételek mellett láthassa el.

Bizonyára nem lenne helyes a munkánkat orientáló parlamenti igények, követelmények sorából kiemelést tenni, hiszen az elmúlt években minden határozat fontos iránymutatást adott. Mégis fontosnak tartom most, a ránk vonatkozó törvény módosításának parlamenti vitáján, hogy kiemeljem a két évvel korábban, a 2001. évi tevékenységünkről elfogadott országgyűlési határozatot. Talán nem helytelen, ha idézem: az Országgyűlés akkor egyetértett az Állami Számvevőszék stratégiájában foglaltakkal, az uniós követelményekkel harmonizáló nemzetközi ellenőrzési sztenderdeken alapuló pénzügyi szabályszerűségi és teljesítmény-ellenőrzési módszerek alkalmazásával. A tisztelt Országgyűlés fontosnak tartotta, hogy a teljesítményellenőrzések mind szélesebb körben mutassák be az államháztartás egyes területei működésének, gazdálkodásának célszerűségét, eredményességét és hatékonyságát, a költségvetési források hasznosulását. Az Országgyűlés szükségesnek tartotta a költségvetés végrehajtásának ellenőrzésénél a beszámolók szabályszerűségét minősítő ellenőrzések fokozatos teljes körűvé tételét, ennek érdekében a felügleleti költségvetési ellenőrzés bevonásával ezek ellenőrzésének zárt rendszerben való kiépítését.

Az Európai Unió legfrissebb, 2003 novemberében közzétett átfogó jelentésben oly módon értékelt, hogy megállapította: a külső ellenőrzés - a számvevőszéki ellenőrzés - területén befejeződött a jogszabályok harmonizációja, biztosított az Állami Számvevőszék funkcionális és működési függetlensége, munkatársai jól képzettek, létszáma megfelelő, ellenőrzési tevékenysége kielégítően fedi le a teljes államháztartást és az európai uniós alapokat. Úgy gondoljuk, ezen értékeléshez az is hozzájárult, hogy 1998-tól megkülönböztetett súlyt fektetve az úgynevezett eurokonform ellenőrzés kifejlesztésére, a parlamenti ciklusok időhorizontjára kiterjedő számvevőszéki stratégiát rendszeresítettünk, és minden bizonnyal az is hozzájárult, hogy az Állami Számvevőszék munkájáról és tevékenységi feltételei továbbfejlesztéséről az elmúlt év tavaszán újabb határozat született, amely úgy fogalmazott - idézem -: "Az Országgyűlés szükségesnek tartja az Állami Számvevőszékről szóló 1989. évi XXXVIII. törvény módosítását a szervezet függetlenségének erősítése, valamint az idejétmúlt, nem teljesíthető rendelkezések kiiktatása érdekében." A határozat nyomán a kormány jogalkotási tervének részeként, velünk

korrekt együttműködésben az Igazságügyi Minisztérium törvénymódosítási javaslatot készített, amely a kormány által önöknek most be van nyújtva. Alkalmunk van a megvitatására.

A korábbi határozatával akkor az Országgyűlés arról döntött, hogy a törvény nem igényel átfogó módosítást, ezért a javaslat most csak korrekciókat tartalmaz. Pontosítja az ÁSZ-nak a pénzügyi ellenőrzés rendszerében elfoglalt helyét, azt rögzíti, hogy az Állami Számvevőszék az állam legfőbb pénzügyi ellenőrző szerve, amely általános hatáskörrel látja el a törvényben szereplő feladatait.

Az Országgyűlés határozatának megfelelően, az ÁSZ függetlenségének erősítése érdekében - ha elfogadják önök a törvényjavaslatot - lehetővé válna, hogy az Állami Számvevőszék maga állíthassa össze költségvetési javaslatát, amelyet a kormány változtatás nélkül, de hozzáteszem, természetesen véleményének csatolásával nyújtana be az Országgyűlésnek. A megoldás alapelve - mint azt államtitkár úr elmondta -, hogy mindazok az intézmények, amelyek normatív döntésekre tesznek kezdeményezést, ne függjenek az ellenőrzött szervezetek, a kormány hozzáállásától.

A magunk részéről elképzelhetetlennek tartanánk, hogy ne a legfőbb szuverén, azaz az önök mérlegelésére bízassam, mire kap pénzt, milyen hangsúlyokat tart szem előtt az Állami Számvevőszék. E hangsúlyok azonban a vizsgálati feladatokban öltének testet, s így ebben a megközelítésben nem direkt, hanem közvetve dönt az Országgyűlés, hogy hány kollégával, milyen anyagi erőt felhasználva dolgozzunk. Hozzáteszem, hogy a Pénzügyminisztériummal - az időnkénti jelentős szakmai véleménykülönbségek ellenére - a költségvetésünket illetően mindenkor messzemenően korrekt volt a kapcsolatunk, s a költségvetésünk megállapításának menete sokkal inkább elvi kérdés ma, mintsem hogy gyakorlati gond lenne.

A törvényjavaslat - igazodva a kor követelményeihez - hiányt pótol azzal is, hogy tartalmazza a személyes adatok védelmét szolgáló garanciákat, és meghatározza a számvevőszéki ellenőrzés során keletkezett, közérdekből nyilvánosságra hozható adatok körét.

Ami az idejétmúlt rendelkezések hatályon kívül helyezését illeti, bizonyos fogalmak és terminológiák korrekciója fontos, és fontos az is, hogy a javaslat nyomán összhangba kerül a Számvevőszékről, valamint a Nemzeti Bankról szóló törvény. Sajnos, még így is maradt a

törvényjavaslatban kiiktatandó előírás, nevezetesen, az Országgyűlés elé terjesztett kormányprogramok véleményezési kötelezettsége, amely a kormányzati gazdaságpolitikai döntésekhez kapcsolódik. Elhagyását, a Számvevőszék függetlenségének ezúton is megvalósítandó erősítését szolgálná, ha törlése módosító javaslat benyújtása formájában megtörténne.

A törvények, a további törvényi pontok javaslatokat tartalmaznak olyan változtatásokra is, amelyeket bár magam alapvetően inkább technikai jellegűnek tartok, elvi kérdésként is megfogalmazhatók. Hangsúlyozom, az ÁSZ napi munkájának irányítását könnyebbé tenné a szakmai vezetői pozícióknak a megerősítése, de hangsúlyozom, nagyon sajnálnám, ha ez olyan félreértésre adna okot, hogy az alelnökök funkciójának valamiféle kiváltását szolgálná, hiszen ez alkotmányosan elképzelhetetlen. A javaslatban szereplő megoldás a mi felfogásunk szerint abból is következik, hogy a költségvetési önállóságnak a növelésével összefüggésben a fejezetgazda nem az Állami Számvevőszék elnöke, és erre azért került sor ebben a javaslatban, mert a napi működőképesség, az intézményi gazdálkodás terhe és felelőssége, célszerű volna, ha következetesen elválna a választott vezetőknek a végzett munkáért, a tartalomért, az ellenőrzésekért való felelősségétől.

Úgy gondolom, tisztelt Országgyűlés, hogy azzal, hogy elmondhatam a véleményemet, az eddigi gyakorlatnak megfelelően a számvevőszéki törvény módosítására irányuló javaslat elfogadásával, az Országgyűlés által fontosnak tartott változtatásokkal, azt hiszem, az Országgyűlés messzemenően támogatná a munkánkat.

Megköszönöm megtisztelő figyelmüket." *(Taps.)*